

„Žmonijos istorija – tai karo istorija. Išskyrus trumpus atokvėpius ir netvarius intarpus, pasaulyje niekada nebūta taikos. Net ir iki tol, kol žmonės pradėjo pasakoti savo istoriją, žudikiška nesantaika buvo universali ir nesibaigianti.“

Winstonas Churchillis

TURINYS

Autorės pastebėjimas	11
Kalbinti asmenys	13
Prologas. Pragaras Žemėje	19
■ I DALIS	
Pavojingas kelias (arba kaip mes čia patekome)	29
■ II DALIS	
Pirmosios 24 minutės	61
■ III DALIS	
Kitos 24 minutės	183
■ IV DALIS	
Dar (jau paskutinės) 24 minutės	287
■ V DALIS	
Kiti 24 mėnesiai ir kas toliau (arba kur mes atsidūrėme apsikeitę branduoliniais smūgiais)	337
Padėkos	357
Pastabos	363
Bibliografija	431
Apie autorę	455

AUTORĖS PASTEBĖJIMAS

Nuo XX a. šeštojo dešimtmečio pradžios JAV vyriausybė išleido trilijonus dolerių ruošdamasi branduoliniam karui, kartu tobulindama protokolus, skirtus užtikrinti, kad JAV turėtų veiksnį ir svarbiausius sprendimus galinčią priimti vadovybę net ir tada, jei šimtai milijonų amerikiečių taptų apokaliptinio masto branduolinio holokausto aukomis.

Šis scenarijus – kaip galėtų atrodyti akimirkos po to, kai būtų paleista į JAV nutaikyta raketa su branduoliniu užtaisų, – pagrįstas faktais, išgrynintais per išskirtinius pokalbius su prezidento patarėjais, Kabineto nariais, branduolinių ginklų inžinieriais, mokslininkais, kariais, lakūnais, specialiaisiais operatoriais, slaptųjų tarnybų atstovais, nepaprastųjų situacijų valdymo ekspertais, žvalgybos analitikais, valstybės tarnautojais ir kitais asmenimis, kurie dešimtmečius dirbo su šiais šurpiais scenarijais. Visuotinio branduolinio karo planai yra viena labiausiai saugomų JAV valdžios paslapčių, todėl ši knyga ir joje pateikiamas scenarijus skaitytojus supažindina bent jau su tuo, kas gali būti žinoma, nepažeidžiant teisės normų. Taip pat ir dešimtmečius uoliai saugoti, bet vėliau išslaptinti dokumentai papildo scenarijų bauginamai aiškiai išdėstytais detalėmis.

Kadangi Pentagonas yra pagrindinis branduolinio priešų smūgio taikinys, pagal toliau pateikiamą scenarijų Vašingtonas nukentės pirmas – į jį smogs 1 megatonos termobranduolinė bomba.

Kaip teigia buvęs JAV gynybos sekretoriaus padėjėjas branduolinės, cheminės ir biologinės gynybos programoms Andrew Weberis: „Vašingtone labiausiai bijomasi smūgio, kuris būtų „žaibas iš giedro dangaus“.* Būtent taip JAV branduolinių pajėgų kontrolė ir vadovybė (toliau – BPKV)** vadina „didelę (branduolinę) ataką, apie kurią nebuvo perspėta“.

Šis smūgis Vašingtonui – tai žingsnis į Armagedoną*** primenantį pasaulinį branduolinį karą, kuris faktiškai neabejotinai tuoj pat prasidėtų. Vašingtone dažnai kartojama frazė: „Mažo branduolinio karo nebūna.“ Branduolinis smūgis Pentagonui yra tik pradžia scenarijaus, kurio baigtis būtų mums žinomos civilizacijos pabaiga. Tokia yra pasaulio, kuriame visi gyvename, tikrovė. Šioje knygoje pateikiamas branduolinio karo scenarijus gali įvykti jau rytoj. Arba kiek vėliau šiandien. „Pasaulio pabaigos galime sulaukti per kelias artimiausias valandas“, – perspėja generolas Robertas Kehleris, buvęs Jungtinių Valstijų strateginių pajėgų vadas.

* Angliškai **a Bolt out of Blue**. (Puslapio apačioje pateikiamos vertėjų pastabos, o knygos gale – autorės patikslinimai.)

** Angliškas pavadinimas **U. S. Nuclear Command and Control** ir dažniausiai vartojamas trumpinys NC2.

*** **Armagedonas** – krikščionių Šventajame Rašte minima vieta, kur laikų pabaigoje turėtų vykti lemiamas mūšis tarp tamsos jėgų ir Dievo kariaunos. Tyrinėtojai spėja, kad čia nurodoma į šiaurės Izraelyje esantį kalną prie Megido, kuris buvo daugelio svarbių susirėmimų vieta.

KALBINTI ASMENYS

(Nurodomos pareigos, kurias jie užėmė tada, kai buvo kalbinami.)

Dr. Richardas L. Garwinas:

branduolinių ginklų
kūrėjas, sukūręs *Ivy Mike*
termobranduolinį užtaisą.*

Dr. Williamas J. Perry'is: JAV

gynybos sekretorius.

Leonas E. Panetta: JAV gynybos
sekretorius, Centrinės žvalgybos
agentūros direktorius, Baltųjų
rūmų personalo vadovas.

Generolas C. Robertas Kehleris:

JAV strateginių pajėgų vadas.

Viceadmirolas Michaelas

J. Connoras: JAV povandeninių
branduolinių pajėgų vadas.

Brigados generolas Gregory'is

J. Touhillas: pirmoji JAV
federalinės vyriausiosios
informacijos saugumo tarnyba**;
Vadovavimo, kontrolės,
komunikacijos ir kibernetikos
sistemų direktorius***, JAV
transporto vadavietė.

Williamas Craigas Fugate'as:

Federalinės nepaprastosios

* Ivy Mike termobranduolinis užtaisas buvo susprogdintas 1952 m. lapkričio 1 d. (Visų Šventųjų diena) JAV. Tai buvo pirmasis tokio tipo sprogmens bandymas. Galia – 10,4 megatonos, o svėrė net 62 t. Grybo formos sprogi-
mo debesis pakilo net 37 km.

** Angliškai ši organizacija vadinama Chief Information Security Officer, oficiali santrumpa – CISO. Ši tarnyba įkurta, kai buvo užfiksuotos pirmosios kibernetinės atakos. Svarbiausias jos tikslas – jų prevencija ir užkardymas.

*** Angliškai Command, Control, Communication and Cyber Systems (C4). Tai specializuotas ir patobulintas CISO vedinys.

padėties valdymo agentūros (FEMA)* administratorius.

Garbusis Andrew C. Weberis: gynybos sekretoriaus padėjėjas branduolinės, cheminės ir biologinės gynybos programų klausimais.

Jonas B. Wolfsthalis: specialusis prezidento padėjėjas nacionaliniais saugumo klausimais, Nacionalinės Saugumo Tarybos narys.

Dr. Peteris Vincentas Pry'us: CŽA pareigūnas, kurio veiklos sritys – masinio naikinimo ginklai Rusijoje, taip pat yra Elektromagnetinių impulsų darbo grupės nacionalinio ir krašto saugumo klausimais vykdomasis direktorius.

Teisėjas Robertas C. Bonneris: įgaliotasis atstovas JAV muitų ir sienų apsaugos tarnyboje, Nacionalinio saugumo departamente.

Lewisas C. Merlettis: JAV slaptosios tarnybos direktorius.

Pulkininkas Julianas Chesnuttas: Slaptoji gynybos tarnyba, Gynybos ir žvalgybos agentūra; JAV gynybos atašė; JAV oro pajėgų atašė; F-16** eskadrilės vadas.

Dr. Charlesas F. McMillanas: Los Alamoso nacionalinės laboratorijos*** direktorius.

Dr. Glenas McDuffas: branduolinių ginklų inžinierius Los Alamoso nacionalinėje

* Angliškai Federal Emergency Management Agency (oficiali santrumpa – FEMA. Kadangi ji išsivertinusi ir išplitusi, tekste paliekamas angliškas trumpinys). Jos pagrindinis uždavinys yra koordinuoti katastrofų, su kurių padariniais nesusitvarko vietos valdžia, likvidavimą. Valstijos, kurioje įvyko nelaimė, gubernatorius turi paskelbti nepaprastąją padėtį ir kreiptis į JAV prezidentą, kad ši agentūra galėtų pradėti savo veiksmus.

** F-16 – vieno variklio universalus naikintuvas, kuris buvo sukurtas JAV ir jos kariuomenėje naudojamas nuo 1978 m.

*** Los Alamoso nacionalinė laboratorija yra viena iš šešiolikos Jungtinių Valstijų Energetikos departamento tyrimų ir plėtos laboratorijų, išsikūrusių netoli Santa Fė, Naujosios Meksikos valstijoje, Amerikos pietvakariuose. Labiausiai pagarsėjo kuriant pirmąją atominę bombą. Išliko viena svarbiausių branduolinio ginklo tobulinimo vietų.

laboratorijoje; šios laboratorijos istorikas.

Dr. Theodore'as Postolas: jūrų pajėgų operacijų vado padėjėjas; Masačusetso technologijos instituto profesorius emeritas.

Dr. J. Douglasas Beasonas: vyriausiasis mokslininkas JAV kosminėse oro pajėgose.*

Dr. Frankas N. von Hippelis: fizikas ir profesorius emeritas Prinstono universitete (vienas iš Mokslo ir visuotinio saugumo programos kūrėjų).

Dr. Brianas Toonas: profesorius; kartu su Carlu Saganu suformulavo *branduolinės žiemos* teoriją.

Dr. Alanas Robockas: iškilus profesorius, pagarsėjęs darbais klimatologijos ir *branduolinės žiemos* temomis.

Hansas M. Kristensenas: branduolinės srities informacinio projekto direktorius; Amerikos mokslininkų federacijos narys.

Michaelas Maddenas: Šiaurės Korėjos lyderių analizės institutas, Stimsono centras.

Donas D. Mannas: Šeštosios „jūrų ruonių“ komandos** vadovas, Branduolinio, biologinio ir cheminio ginklo kontrolės programa.

Jeffrey'is R. Yago'as: inžinierius ir patarėjas Elektromagnetinių impulsų darbo grupėje nacionalinio ir krašto saugumo klausimais.

H. I. Suttonas: analitikas ir rašytojas JAV karinio jūrų laivyno institute.

Reidas Kirby'is: karo istorikas, kurio specializacija – gynyba

* Angliškai United States Air Force Space Command. Šios pajėgos buvo įkurtos 1982 m. ir yra atsakingos už saugumą ir karines operacijas kosmoso erdvėje.

** Šeštoji „jūrų ruonių“ komanda (angl. SEAL Team Six) – specialiųjų pajėgų dalinys, kuris dar vadinamas mėlynąja operatyvine grupe. Paprastai vykdo itin išlaptintas užduotis ir jo veikla viešai nekomentuojama. Jam tiesiogiai užduotis duoda prezidentas ir gynybos sekretorius. Buvo sukurtas 1979 m. Irano įkaitų krizės metu.

nuo cheminio, biologinio, radiologinio ir branduolinio pavojaus.

Davidas Cenciottis: aviacijos žurnalistas; antrojo rango leitenantas atsargoje *Aeronautica Militare* (Italijos oro pajėgos).

Michaelas Morschas: neolito archeologas Heidelbergo universitete, vienas iš Giobekli Tepės* vietovės Turkijoje atradėjų.

Dr. Albertas D. Wheelonas: ČŽA direktorius, Mokslo ir technologijų direktoratas.

Dr. Charlesas H. Townesas: lazerio išradėjas, 1964 m. jam skirta Nobelio premija fizikos srityje.

Dr. Marvinas L. Goldbergeris: buvo fiziku Manhatano projekte**. Jasono mokslininkų*** ikūrėjas ir vadovas, prezidento Johnsono patarėjas mokslo klausimais.

Paulas S. Kozemchakas: nuo pagalbinio darbuotojo iki direktoriaus JAV gynybos ministerijos technologijų skyriuje (didžiausią darbo stažą šioje įstaigoje turintis darbuotojas).

Dr. Jay'us W. Forresteris: vienas pirmųjų kompiuterių vartotojų, sistemų dinamikos išradėjas.

* Giobekli Tepė – čia atrasta seniausia mums žinoma pasaulyje šventykla, kuri 2018 m. įrašyta į UNESCO pasaulio paveldo sąrašą. Šventyklos liekanos mus pasiekė net iš devinto tūkstantmečio prieš mūsų erą ir privertė peržiūrėti įsitikinimus apie tai, kas vyko ansktyvajame neolite.

** Manhatano projektas – JAV vyriausybės 1942–1946 m. vykdyta atominės bombos sukūrimo programa. Pradėta įgyvendinti prezidento Roosevelto. Vadovavo fizikas Oppenheimeris ir generolas Grovesas. Svarbiausias rezultatas – 1945 m. liepos 16 d. sėkmingai įvykdytas pirmasis atominės bombos bandymas, kuris leido netrukus atominį ginklą panaudoti Hirošimoje ir Nagasakyje.

*** Jasono mokslininkai – tai XX a. septintajame dešimtmetyje įgyvendinta iniciatyva, aktuali iki šiol – suburti nepriklausomą elitinių mokslininkų grupę, kuri konsultuotų JAV vadovybę jautriais mokslo ir technikos klausimais.

Generolas Paulas F. Gormanas:

buvęs JAV pietryčių pajėgų vyriausiasis vadas, Jungtinio štabų vadų komiteto specialusis padėjėjas.

Alfredas O'Donnellas:

Manhatano projekto narys; EG&G branduolinių ginklų* inžinierius, Atominės energetikos komisijos narys.

Ralphas Jamesas Freedmanas:

EG&G branduolinių ginklų inžinierius, Atominės energetikos komisijos narys.

Edwardas Lovickas Jr.:

fizikas, buvęs įslaptintų Lockheedo Skunko darbų** technologas.

Dr. Walteris Munkas:

okeonografas, buvęs Jasono mokslininkas.

Pulkininkas Hervey'is

S. Stockmanas: pilotas, pirmasis žmogus, skridęs virš Sovietų Sąjungos lėktuvu U-2***, atominių bandymų pilotas.

Richardas Ripas Jacobsas:

inžinierius VO-67 Karinių jūrų pajėgų eskadrilėje Vietname.

Dr. Pavelas Podvigas:

tyrėjas JT nusiginklavimo tyrimų institute, Maskvos fizikos ir technikos universiteto bendradarbis.

Dr. Lynnas Edenas:

tyrėjas, mokslininkas emeritas Stenfordo

* EG&G, oficialiai žinoma kaip Edgerton, Germeshausen and Grier, Inc., buvo Jungtinių Amerikos Valstijų nacionalinės gynybos rangovė ir valdymo bei techninių paslaugų teikėja Antrojo pasaulinio karo metais ir per Šaltojo karo laikotarpį.

** Skunko darbai yra oficialus Lockheedo Martino pažangiųjų technologijų programų pseudonimas. Šios programos kūrė daugybę slaptų orlaivių projektų. Veiklos pradžia – 1939 m. Pavadinimas kilo iš komikso, tačiau ilgainiui plačiau pradėtas vartoti verslo, inžinerijos ir technikos srityse, kur „skunk works“ (skunko darbai) vartojama apibūdinti grupę, kuri dirba su itin slaptais projektais ir jai suteiktas itin didelis savarankiškumas.

*** U-2 – Lockheed korporacijos pagamintas JAV oro pajėgų žvalgybinis lėktuvas, dar vadintas Drakone. Jis gali veikti dideliame aukštyje (21 km ir daugiau) įvairiomis oro sąlygomis. Taip pat naudotas įvairiems tyrimams, visų pirma – elektroniniams jutikliams bei dirbtiniams Žemės palydovams derinti ir jų duomenims tikrinti. Pirmą kartą pakilo 1955 m.

universitete. Sritis: JAV užsienio ir karybos politika, branduolinė politika, masiniai gaisrai.

Dr. Thomas Withingtonas: tyrėjas, elektroniniai ginklai, radarai ir karinė komunikacija, Karališkasis jungtinių tarnybų institutas, Anglija.

Josephas S. Bermudezas Jr.: analitikas, tiriantis Šiaurės Korėjos gynybos ir žvalgybos reikalus, taip pat balistinių

raketų tobulinimą Strateginių ir tarptautinių studijų centre.

Dr. Patrickas Biltgenas: aviacijos ir kosmoso inžinierius, dirbęs BAE Systems* Žvalgybos integracijos direktorate.

Dr. Alexas Wellersteinas: profesorius, mokslo ir branduolinių technologijų istorikas ir knygų autorius.

Fredas Kaplanas: žurnalistas, knygų autorius, branduolinių ginklų istorikas.

* BAE Systems – didžiausia gynybos korporacija Britanijoje.

PROLOGAS

Pragaras Žemėje

Vašingtonas,
galbūt kada nors netolimoje ateityje

Vienos megatonos termobranduolinės bombos detonacija prasideda tokiu milžinišku šviesos ir karščio blyksniu, kurio žmogaus protas net negali suvokti. Šimtas aštuoniasdešimt milijonų Farenheito laipsnių* yra keturis ar penkis kartus karščiau už temperatūrą, kuri būna Saulės centre. Pirmąją milisekundės dalį po to, kai termobranduolinė bomba pataiko į Pentagoną netoli Vašingtono, pasirodo šviesa. Minkšta rentgeno spindulių šviesa, kurios bangos ilgis labai trumpas. Šviesa įkaitina orą iki milijonų laipsnių ir sukuria didžiulį ugnies kamuolį, kuris plečiasi milijonų kilometrų per valandą greičiu. Per kelias sekundes šis ugnies kamuolys padidėja iki šiek tiek daugiau nei mylios (5 700 pėdų) skersmens, jo šviesa ir karštis tokie intensyvūs, kad betono paviršiai sprogsta, metaliniai daiktai išsilydo arba išgaruoja, akmuo suskilinėja, žmonės akimirksniu virsta žarijomis. Pentagono penkių aukštų penkiabriaunė konstrukcija ir viskas, kas yra 6,5 mln. kvadratinių pėdų plote, nuo pirminio šviesos ir karščio blyksnio virsta įkaitusiomis dul-

* Vertime paliekama JAV labiau įprasta matų sistema. Vandens užšalimo taškas, kuris Celsijaus skalėje reiškia 0, yra 32 °F, o užvirimo, kuris reiškia 100 °C, – 212 °F. Mylia – tai beveik 1,6 km, pėda – 0,3048 m.

kėmis, visos Pentagono sienos išnyksta smūgio bangoje faktiškai iš karto, taip pat akimirksniu žūsta visi 27 000 darbuotojų. Ugnies kamuolyje niekas negali išlikti.

Niekas.

Epicentre viskas tampa nuliu.

Šviesos greičiu sklindantis karštis sudegina viską savo kelyje per kelias mylias visomis kryptimis. Užulaidos, knygos, visi popieriniai daiktai, viskas, kas pagaminta iš medžio, žmonių rūbai, augalų lapai virsta liepsna ir paskęsta didžiulėje ugnies audroje, praryjančioje šimto ar daugiau mylių plotą, kuriame dar prieš akimirką plakė Amerikos valdžios sistemos širdis, taip pat ir šešių milijonų žmonių namus. Keli šimtai metrų į šiaurės vakarus nuo Pentagono visos 639 akrų ploto Arlingtono nacionalinės kapinės, įskaitant 400 000 palaikų ir antkapinių paminklų, skirtų pagerbti žuvusiesiems kare, 3 800 išlaisvintų afroamerikiečių, palaidotų 27 kvartale, visi tie, kurie tuo metu lankė kapines, pareikšdami šią ankstyvą pavasario popietę pagarbą mirusiesiems, taip pat ir tie, kurie čia prižiūri veją ar medžius, ekskursijų gidai, baltai apsirengę sargybiniai, budintys prie Nežinomo kareivio kapo, akimirksniu virsta deglais, anglimis ir suyra į organinės medžiagos miltelius – suodžius. Jie bent išvengė to neregėto siaubo, kuris akimirksniu apima milijoną ar du sunkiai sužeistų žmonių, kurie nebuvo iš karto nužudyti šio branduolinio smūgio, trenkusio it žaibas iš giedro dangaus.

Per Potomako upę už vienos mylios į šiaurės rytus marmurinės sienos ir Lincolno bei Jeffersono memorialų kolonos skyla į gabalus, lekia į šalis ir išnyksta. Plieniniai ir akmeniniai tiltai ir greitkeliai, jungiantys šiuos istorinius paminklus su aplinkinėmis vietovėmis, svyra ir griūva. Pietuose, kitoje 395-ojo greitkelio pusėje, esantis šviesus ir erdvus Pentagono miesto

mados centras su gausybe aukščiausios klasės drabužių ir namų apyvokos prekių parduotuvių, aplink esantys restoranai ir biurai, taip pat šalia esantis Ritzo-Carltono viešbutis „Pentagon City“ – visa sunaikinta. Lubų sijos, dviauškiai, eskalatoriai, šviestuvai, kilimai, baldai, manekenai, šunys, voverės, žmonės suliepsnojo ir sudegė. Kovo pabaiga, 15.36 val. vietos laiku.

Nuo sprogo pradžios praėjo trys sekundės. Už dviejų su puse mylių į vakarus esančiame Nacionalinio parko stadione vyksta beisbolo rungtynės. Užsidega daugumos iš 35 000 žaidimą stebinčių žmonių drabužiai. Tie žiūrovai, kurie greitai nesudega, patiria stiprius trečio laipsnio nudegimus. Nuo jų kūnų nudega išorinis odos sluoksnis, po juo atsiveria kraujinė derma. Dėl trečio laipsnio nudegimų reikia skubios specializuotos pagalbos ir dažniausiai galūnių amputacijos, kad būtų išvengta mirties. Čia, stadione, gali būti keli tūkstančiai žmonių, kurie kažkaip išgyveno pirminį smūgį. Gal jie pirkė maistą, naudojami tualetais ar dėl kokios nors priežasties buvo uždaroje patalpoje, ir dabar jiems būtina kuo greičiau patekti į nudegimų gydymo centrą. Tačiau visame Vašingtono mieste tėra tik dešimt specializuotų nudegimų gydymo lovų – „MedStar“ Vašingtono ligoninės nudegimų centre, esančiame centrinėje Vašingtono dalyje, o kadangi ši įstaiga yra maždaug už penkių mylių į šiaurės rytus nuo Pentagono, ji tikrai neveikia, jei apskritai dar egzistuoja.

Johnso Hopkinso nudegimų centre, dvidešimt penkios mylios į šiaurės rytus, Baltimorėje, yra mažiau nei dvidešimt tam skirtų lovų. Tačiau jos jau užpildytos. Iš viso per visas penkiasdešimt valstijų šiuo metu tėra du tūkstančiai tokių specializuotų lovų.

Per kelias sekundes vienos megatonos branduolinės bombos atakos prieš Pentagoną šiluminė spinduliuotė giliai nudegino

lies saugumą. Nacionaliniame gynybos universitete dauguma iš 4000 jį lankančių studentų yra žuvę arba merdi. Tragiškai ironiška tai, kad būtent šiame universitete (finansuojamame Pentagono ir įsteigtame per Amerikos 200-ąjį gimtadienį) kariškiai mokosi, kaip naudoti JAV karinę taktiką, kad užtikrintų JAV dominavimą visame pasaulyje. Šis universitetas – ne vienintelė karinės tematikos aukštoji mokykla, sunaikinta per pirmąjį branduolinį smūgį. Eisenhowerio nacionalinio saugumo ir išteklių strategijos mokykla, Nacionalinis karo koledžas, Amerikos gynybos koledžas, Afrikos strateginių studijų centras – visi jie akimirksniu nustos egzistuoti. Visa ši pakrantės teritorija nuo „Buzzard Point“ parko iki Šventojo Augustino episkopalinės bažnyčios, nuo Karinio jūrų laivyno kiemo iki Frederiko Douglasso memorialinio tilto visiškai sunaikinta.

XX a. žmonės sukūrė branduolinį ginklą, kad išgelbėtų pasaulį nuo blogio, o dabar, XXI a., branduolinis ginklas ketina sunaikinti pasaulį. Visą jį sudeginti.

Kad bomba būtų sukurta, buvo reikalingas didžiulis mokslo proveržis. Reikėjo atrasti, kaip termobranduoliniame šviesos blyksnyje įterpti du šiluminio spinduliavimo impulsus.

Pirmasis impulsas trunka sekundės dalį, po jo eina antrasis impulsas, kuris trunka kelias sekundes ir sukelia žmogaus odos apšvitinimą bei didžiulį nudegimą. Šviesos impulsai yra tylūs; šviesa neturi garso. Paskui išstinka didžiulis griausmas, tai yra sproginimas.

Jis sukelia smarkų karštį, kuris formuoja milžiniško slėgio bangą, judančią tarsi cunamis – nepaprastai didelė stipriai suspausto oro siena, judanti greičiau už garsą. Ji mēto žmones tarsi šapelius, sprogdina plaučius ir ausų būgnelius, viską traiško savo kelyje. Archyvaras, kuris tvarkė sumodeliuotus statistinius duomenis Atominiam archyvu, pabrėžia: „Didžiuosius

pastatus turėtų sugriauti pasikeitęs oro slėgis, o žmonės ir tokie objektai, kaip medžiai ar stulpai, būtų sunaikinti nepaprastai stipraus vėjo.“

Branduoliniam ugnies kamuoliui augant, vyksta sunkiai įsivaizduojama destrukcija, viskas trijų mylių spinduliu nušluojama tarsi buldozeriu. Už sproginimo bangos esantis oras sparčiai įgauna greitį, nuo 250 iki 350 pėdų per sekundę. Prabėgo trisdešimt penkios sekundės. 2012 m. uragano Sandy, padariusio 70 mlrd. dolerių žalą ir nusinešusio apie 147 žmonių gyvybes, didžiausias nuolatinis vėjo greitis buvo maždaug 80 mylių per valandą. Didžiausias Žemėje kada nors užfiksuotas vėjo greitis buvo 253 mylios per valandą atokioje Australijos meteorologijos stotyje. Ši branduolinio sproginimo banga Vašingtone sugriauna visus statinius tiesioginiame kelyje, akimirksniu beformiais paversdama visas inžinerines struktūras, tokias, kaip biurų pastatai, daugiabučių kompleksai, monumentai, muziejai, stovėjimo aikštelės – netrukus visa tai virsta dulkėmis. Tai, kas nėra iš karto sunaikinama sproginimo bangos, nušluojama šalin. Pastatai, tiltai, bokštiniai kranai – nieko nelieka. Nesvarbu, ar objektai yra maži kaip kompiuteriai, ar tokie, kaip betoniniai blokai, ar galingiausi vilkikai ir dviaukščiai autobusai, vėjo gūsiui jie tėra menkučiai teniso kamuoliukai.

Prabėgo šešiasdešimt sekundžių.

Į grybą panašus pilkšvas sproginimas, prasidėjęs epicentre, užauga iki penkių ar net dešimties mylių aukščio. „Grybo“ galva vis plečiasi, pasiekdama dešimties, o paskui ir dvidešimties mylių skersmenį. Ji vis pučiasi ir pučiasi. Galiausiai pranoksta troposferą, tampa aukštesnė net už sritį, kurioje paprastai skrieja komercinių reisų lėktuvai bei formuojasi orai. Radioaktyvios dalelės plinta dar plačiau ir paskui jos taps nuodingu lietumi, kuris kris ant žemės ir čia likusių žmonių. Branduolinė

bomba „sukuria pražūtingą radioaktyvių produktų rinkinį, kuris tampa debesijos dalimi“. Apie tai prieš dešimtmečius perspėjo astrofizikas Carlas Saganas.

Daugiau nei milijonas žmonių mirė ir merdi, nors nuo sproginimo praėjo mažiau nei dvi minutės. Pragaras prasideda. Tai kas kita, nei pirminis ugnies kamuolys, tai mega gaisras, kurio neįmanoma išmatuoti. Dujotekiai sproginėja vienas po kito, tapdami milžiniškais liepsnosvaidžiais, toli spjaudančiais ugnimi. Visos saugyklos su degiomis medžiagomis liepsnoja atvira ugnimi. Cheminės gamyklos sproginėja. Įvairūs mygtukai, turėję padėti reguliuoti mechanizmus, patys tampa degikliais ar žiebtuvėliais, padegančiais viską aplinkui. Namų griuvėsiai tampa milžiniškomis orkaitėmis. Žmonės, kad ir kur būtų, tampa gyvais deglais.

Net ir prasiverusios skylės lubose ar grindyse virsta krosnimis. Visa tai gamina didžiulį kiekį anglies dvideginio, kuris skverbiasi žemyn, į metro tunelius uždusindamas žmones tiesiog keleivių kėdėse. Žmonės, kurie bando pasislėpti rūsiuose ir kitose patalpose po žeme, pradeda vemti, patiria konvulsijas, jiems trūksta deguonies ir jie miršta. Taip pat ir visi tie, kurie trylikos mylių atstumu pažvelgė tiesiai į branduolinį sprogimą, apako.

Už septynių su puse mylios nuo epicentro, 15 mylių skersmens žiede aplink Pentagoną (5 psi zona), automobiliai ir autobusai traiško vieni kitus. Asfaltuotos gatvės nuo stipraus karščio virsta skysta mase ir įkalina išgyvenusiuosius, tarsi jie būtų atsidūrę išsilydžiusioje lavoje ar liepsnojančiame smėlyje. Uraganiniai vėjai šimtus gaisrų paverčia tūkstančiais, o paskui ir milijonais gaisrų.

Už dešimties mylių nuo karštų degančių pelenų ir liepsnojančių vėjo nešamų nuolaužų įsiliepsnoja nauji gaisrai, ir vie-

nas po kito jie toliau liepsnoja. Visas Vašingtonas tampa viena didžiule ugnies audra. Didžiulis pragaras. Netrukus taps ugnies mezociklonu. Prabėgo aštuonios, gal devynios minutės.

Dešimties ir dvylikos mylių atstumu nuo nulinės zonos (1 pi zonoje) išgyvenusieji klykia ištikti šoko ir yra labai arti mirties. Nežinodami, kas atsitiko, jie desperatiškai stengiasi išsigelbėti. Dešimčiai tūkstančių žmonių plyšo plaučiai. Virš galvų skraido varnos, žvirbliai ir balandžiai, kurie užsidega ir krenta iš dangaus kaip paukščių lietus. Nėra elektros. Nėra telefono ryšio 911.

Lokaliztuotas bombos elektromagnetinis impulsas sunaikina visą radiją, internetą ir televiziją. Už sprogimo zonos ribų kelių mylių žiede esantys automobiliai su elektroninėmis paleidimo sistemomis tapo beverčiai. Vandens stotys negali pumpuoti vandens. Mirtinas radiacijos lygis koncentruojasi visoje teritorijoje, kuri tampa savotiška dujų zona, į kurią negali patekti gelbėtojai, jei tokių yra. Tik praėjus kelioms dienoms, jei kas dar bus išlikęs gyvas, supras, kad pagalbos niekada nebesulauks.

Tie, kuriems kažkaip pavyko išvengti žūties nuo pirminio sprogimo, smūginės bangos ir ugnies šėlsmo, staiga suvokia klastingą tiesą apie branduolinį karą. Jie liko visiškai vieni. Buvęs Federalinės nepaprastosios padėties valdymo agentūros (FEMA) direktorius Craigas Fugate'as sako, kad vienintelė jų viltis išgyventi – sugalvoti, kaip tai padaryti „be niekieno pagalbos“. Prasideda „kautynės už likusį maistą, vandenį, būtiniausius vaistus“.

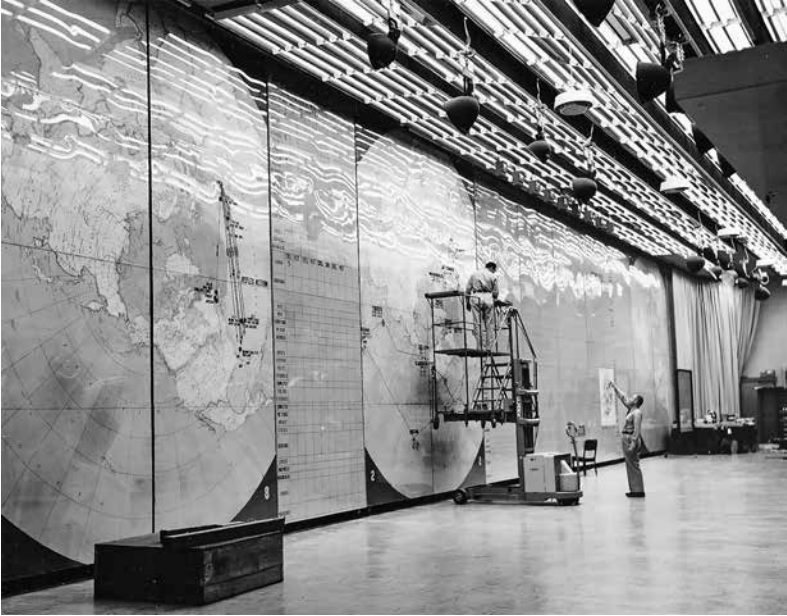
Kaip ir kodėl JAV gynybos srityje dirbantys mokslininkai žino tokius slaptus dalykus ir tiek detaliai? Kaip JAV valdžia tiek daug žino apie branduolinio sprogimo padarinius, nors absoliuti dauguma visuomenės apie tai net nenutuokia? Atsakymas

groteskiškas, kaip ir pats klausimas, nes per visus metus nuo Antrojo pasaulinio karo JAV valdžia ruošė ir tobulino Visuotinio branduolinio karo planus, branduolinio Trečiojo pasaulinio karo, kuris neabejotinai pareikalautų mažiausiai dviejų milijardų žmonių gyvybių.

Jei norime atsakyti į šį klausimą, turime grįžti į praeitį mažiausiai šešiasdešimt metų. Į 1960 m. gruodį. Kai įvyko slaptas JAV strateginės oro pajėgų vadovybės susitikimas.

I dalis

PAVOJINGAS KELIAS
(ARBA KAIP MES ČIA PATEKOME)

*Strateginių oro pajėgų būstinė, požeminė vadovinė.
„Didysis denis“. Vaizdas 1957 m. pradžioje.
(JAV karinių oro pajėgų istorinių tyrimų agentūra)*

PIRMAS SKYRIUS

Ypač slaptas planas visuotinio branduolinio karo atveju

1960 m. gruodis, Strateginių oro pajėgų vadovybė
Ofuto karinių oro pajėgų bazė, Nebraska

Vieną dieną, ne taip seniai, grupė Amerikos karo pareigūnų susirinko aptarti plano, kuris reikštų šešių šimtų milijonų žmonių, arba vieno penktadalio iš tuo metu buvusios trijų milijardų Žemės populiacijos, žūtį. Susitikimo dalyvių sąrašas buvo išpūdingas:

JAV gynybos sekretorius Thomas S. Gatesas Jr.,

JAV gynybos sekretoriaus pavaduotojas Jamesas
H. Douglas Jr.,

JAV gynybos mokslinių tyrimų ir inžinerijos departamento
direktoriaus pavaduotojas Johnas H. Rubelas.

Jungtinio štabų vadų komiteto (JŠVK) nariai:

JAV Strateginių oro pajėgų vadas generolas Thomas
S. Poweris,

Vyriausiasis armijos generolas George'as H. Deckeris,

Karinių jūrų pajėgų vyriausiasis admirolas Arleigh'as
A. Burke'as,
Karinių oro pajėgų vadas generolas Thomas D. White'as,
Jūrų pėstininkų korpuso vadas generolas Davidas
M. Shoupas,
Daugybė kitų aukščiausio rango JAV kariuomenės
pareigūnų.

Patalpa buvo įrengta po žeme. Ją saugojo labai stora bei ilgesnė nei pusanthro šimto pėdų siena su įstiklintu balkonu ant-rame aukšte. Čia stovėjo stalai, buvo įrengti telefonai ir daug žemėlapių. Visa žemėlapių siena. Strateginių oro pajėgų vadavietė Omahoje, Nebraskos valstijoje, buvo būtent ta vieta, iš kur generolai ir admirolai turėtų vadovauti branduoliniam karui, jei toks įvyktų. Tokia tvarka galiojo tiek tada, kai buvo svarstomas slaptas planas, ji išliko ir dabar, 2024 m., tik jau pritaikyta XXI a. branduoliniam karui.

Visa tai, ką žinome apie šį susitikimą, yra perteikta tiesioginio liudininko, žmogaus, kuris buvo šioje patalpoje susitikimo metu – tai verslo vadybininkas, vėliau tapęs gynybos pareigūnu – Johnas H. Rubelas. 2008 m., artėdamas prie devyniasdešimtmečio, keleri metai iki mirties, Rubelas atskleidė tai, ką žinojo, trumpuose atsiminimuose. Kai Rubelas jau buvo pasirengęs pasitikti mirtį, jis sukaupe drąsą viešai pasakyti tiesą, kurią ilgai laikė užgniaužęs viduje. Jis apgailėstavo, kad prisidėjo prie tokio itin „tamsią širdį“ turinčio plano. Taip pat ir dėl to, kad dešimtmečius tylėjo, taip tapdamas dalimi plano, kuris, kaip rašė Rubelas, yra ne kas kita, kaip „masinis sunaikinimas“. Tai jo žodžiai.

Didžiuliame požeminiame bunkeryje Nebraskoje tą dieną Rubelas sėdėjo šalia jam gerai pažįstamų branduolinio karo

planuotojų, kurie buvo susėdę glaudžiai sustatytose senamadiškose kėdėse su mediniais atlošais. Pirmoje eilėje sėdėjo keturių žvaigždučių generolai, paskutinėje eilėje – atitinkamai tie, kurie turėjo tik vieną žvaigždutę. Rubelas, JAV gynybos tyrimų ir inžinerijos direktoriaus pavaduotojas, sėdėjo antroje eilėje.

Strateginės oro pajėgų vadovietės vadui generolui Thomas'ui S. Poweriui davus ženklą, į sceną žengė pranešėjas. Tada pasirodė padėjėjas su demonstracine lenta, taip pat antrasis padėjėjas – su rodykle. Pirmasis vyras turėjo vieną po kitos rodyti parengtas lenteles, o antrasis – rodykle nurodyti į faktus, apie kuriuos kalbama. Generolas Poweris paaiškino klausytojams, kad tai, ką jie mato, rodo, kaip vyktų plataus masto branduolinė ataka prieš Sovietų Sąjungą. Du lakūnai žengė į priekį ir atsistojo 150 pėdų ilgio žemėlapių sienos galuose. Kiekvienas jų nešėsi aukštas kopėčias. Žemėlapyje buvo pavaizduota Sovietų Sąjunga ir Kinija (tuomet vadinta Kinijos–Sovietų Sąjungos bloku) bei aplinkinės šalys.

Rubelas prisiminė: „Abu vyrai kopė atsineštomis aukštomis kopėčiomis tuo pačiu greičiu ir pasiekė viršūnę tą pačią akimirką. Abu ištiesė rankas į viršų prie raudono kaspino, kuris, kaip dabar pastebėjome, apjuosė didelį skaidraus plastiko ritinį. Vienu judesiu kiekvienas jų atrišo juostelę tvirtinančią mazgą savo ritinio gale, paskui plastiko lakštas garsiai išsiskleidė, šiek tiek suplasnojo ir nusileido priešais žemėlapi.“ Dabar žemėlapyje buvo matyti šimtai mažų juodų ženklų, – „dauguma jų – virš Maskvos“, – ir kiekvienas jų reiškė branduolinį sprogimą.

Pirmasis iš generolo Powerio instruktorių pradėjo pristatyti JAV branduolinio puolimo prieš Sovietų Sąjungą planą. Pirmoji atakų banga būtų surengta JAV naikintuvų, kurie pakiltų iš lėktuvnešių, dislokuotų netoli Okinavos (Japonija). Toliau atakos turėjo vykti „banga po bangos“.

Tolesnį bombardavimą turėjo tęsti „Boeing B-52“, ilgojo nuotolio strateginiai bombonešiai, kurių kiekviename yra keli termobranduoliniai ginklai – „kiekvienas jų gali sunaikinti tūkstančius kartų daugiau nei atominė bomba, numesta ant Hirošimos ir Nagasakio miestų Japonijoje. Kiekvieną kartą, kai instruktorius pristatydavo naują atakų bangą“, – rašė Rubelas, – du vyrai ant kopėčių „atrišdavo dar porą raudonų kaspinų, plastiko ritinys nusileisdavo žemyn, ir Maskva dar labiau išnykdavo po mažomis žymėmis ant plastiko lakštų sluoksnių“.

Labiausiai Rubelą šokiravo tai, kad vien ant Maskvos buvo planuojama „numesti keturiasdešimt megatonų – *megatonų*, – tai yra keturis tūkstančius kartų daugiau nei bomba, sugriovusi Hirošimą, ir veikiausiai dvidešimt ar trisdešimt kartų daugiau nei visos nebranduolinės bombos, kurias sąjungininkai panaudojo abiejuose karo teatruose per ketverius Antrojo pasaulinio karo metus“.

Ir vis dėlto per visą šį 1960 m. susitikimą Rubelas sėdėjo savo kėdėje ir nieko nesakė.

Nė žodžio. Nei per kitus keturiasdešimt aštuonerius metus. Tačiau šis prisipažinimas yra nepaprastas – pirmas žinomas atvejis, kai šio susitikimo dalyvis išdrįso atskleisti tokias asmenines detales apie tai, kas vyko. Detales, kurios kiekvienam, esančiam už tos patalpos ribų, atveria paprastą tiesą: šis branduolinio karo planas buvo genocidas.

Lakūnai nulipo žemyn, sulankstė kopėčias ir pasišalino iš akiračio.

Keturis tūkstančius kartų didesnė sprogstamoji galia nei bombos, numestos ant Hirošimos.

Ką tai apskritai reiškia – ir ar žmogaus smegenys gali tai iki galo suvokti?

Ar gali kas nors sustabdyti masinio naikinimo planą, kol jis dar nepradėtas įgyvendinti?